

En kvalitativ studie om språkarbeidets betydning for flerspråklige barn

«Hvordan arbeider barnehager med flerspråklige barn, og hvilken konsekvens kan dette ha for barnets lek og sosiale status?»

Kristian Kristiansen

kandidatnummer: 2

**Bacheloroppgave
BMBAC3900**

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

KRISTIAN KRISTIANSEN	0
BACHELOROPPGAVE.....	0
1.0 INNLEDNING.....	3
1.1 PERSONLIG BEGRUNNELSE FOR VALG AV TEMA.....	3
1.2 SAMFUNNETS BEGRUNNELSE FOR VALG AV TEMA	3
1.3 PROBLEMSTILLING	4
1.4 BEGREPSANSVARLIG	4
1.5 OPPGAVENS OPPBYGNING	5
2.0 METODE	5
2.1 VALG AV METODE.....	5
2.2 PLANLEGGING AV DATAINNSAMLING	6
2.3 VALG AV INFORMANTER/TILGANG TIL FELTET	7
2.4 BESKRIVELSE AV GJENNOMFØRING	8
2.5 ANALYSEARBEID AV DATAINNSAMLINGEN	8
2.6 KVALITETSVURDERING/METODEKRITIKK	9
2.7 ETISKE RETNINGSLINJER.....	10
3.0 TEORI.....	11
3.1 MORSMÅL	11
3.2 INKLUDERING	13
3.3 BOURDIEUS TEORIER OM KAPITAL OG HABITUS	14

4.0 FUNN OG DRØFTING	16
4.1 MORSMÅL	16
4.2 DRØFTING	17
4.3 INKLUDERING	19
4.4 DRØFTING	21
4.5 BOURDIEUS TEORIER OM KAPITAL OG HABITUS	23
4.6 DRØFTING	24
5.0 KONKLUSJON OG AVSLUTNING.....	25
6.0 LITTERATURLISTE	27
7.0 VEDLEGG	29
7.1 INTERVJUGUIDE.....	29
7.2 INFORMASJON OG SAMTYKKESKJEMA	31
7.3 VURDERING SIKT	33

1.0 Innledning

1.1 Personlig begrunnelse for valg av tema

Allerede i min første praksisperiode ved DMMH bestemte jeg meg for hva min bacheloroppgave skulle handle om. Jeg husker spesielt en episode der et barn ble tatt med inn på et rom for å arbeide med språk. Følelsen jeg satt igjen med da har fulgt meg gjennom hele studieløpet, hvordan følte det for barnet å bli tatt ut av leken og fellesskapet?

Barnets sosiale status er et underkommunisert tema, og barna er avhengige av voksne som støtter og legger til rette for barnas sosiale status. Jeg føler jeg har en sterk rettferdighetssans og ønsker å gjøre en forskjell som kommende barnehagelærer, derfor ønsker jeg å sette lys på dette temaet. Det finnes mange forskjellige måter å arbeide med språk i barnehagen for flerspråklige barn, og jeg synes det er veldig spennende å se hvor forskjellig barnehager arbeider med dette, og hva barnehagene mener er viktig for å sikre god kvalitet på språkarbeidet i barnehagen.

1.2 Samfunnets begrunnelse for valg av tema

«Det å være delaktig i sosiale sammenhenger er helt avgjørende for menneskelig trivsel og velvære. Det er i et sosialt spill med andre vi lever, lærer, kjenner tilhørighet, trives og utviklet oss» (Størksen, 2018, s. 79). Norge blir stadig et mer mangfoldig samfunn, og det er en stor andel av flerspråklige barn i barnehagen, alle disse barna har krav på en god språkopplæring i barnehagen. Disse barna skal og ønsker også å være en del av et fellesskap, dette står presisert i kapitlet barnehagens verdigrunnlag i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7). Barnehagen skal møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og annerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet. Sosial kompetanse handler om å kunne kommunisere og samhandle godt sammen med andre. På bakgrunn av dette er et godt språkarbeid i barnehagen viktig, men hvordan man arbeider med språket kan også ha konsekvenser for barnas sosiale status. Ingen barn ønsker å bli sett på som annerledes, ved å bli tatt ut gjentatte ganger fra fellesskapet kan følelsen av å føle seg annerledes og utenfor fellesskapet styrkes. Dette temaet er kompleks, på den ene siden har barna krav på god språkopplæring i barnehagen, men på den andre siden kan språkarbeidet få negative konsekvenser for barnets deltagelse i fellesskapet, og barnets sosiale status.

Pierre Bourdieus teorier om kapital vil være synlig gjennom hele oppgaven, Zachrisen (2015, s. 34) beskriver at kapital kan forstås som de ressurser som verdsettes på en sosial arena.

Barna trenger kapital for å være en fullverdig deltager i leken, mangle barn kan slite med å komme inn i leken, Kibsgaard (2018, s. 361) trekker frem at dårlig selvfølelse kan være en av grunnene. Å bli tatt ut av fellesskapet kan svekke barnets selvfølelse, og hindre barnet til å opparbeide seg viktig kapital som er viktig i leken.

1.3 Problemstilling

I min oppgave ønsker jeg å finne ut om hvordan språkarbeidet i barnehagen påvirker barnas sosiale status, særlig knyttet til barns lek. Under hele prosessen har problemstillingen endret seg, og jeg har måtte tilpasse den etter svarene jeg fikk fra informantene og observasjonene. Til slutt endte jeg opp med denne problemstillingen:

«Hvordan arbeider barnehager med flerspråklige barn, og hvilken konsekvens kan dette ha for barnets lek og sosiale status?»

1.4 Begrepsansvarlig

Flerspråklige og mangfold er nøkkelbegreper i min bacheloroppgave. Disse begrepene vil bli hyppig brukt, derfor er det nødvendig å avklare hva jeg mener med disse begrepene

Det å være flerspråklig innebærer at de har et annet morsmål enn norsk (Fandrem, 2018, s. 262). Høigård (2019, s. 140) peker også på at når man snakker om flerspråklighet hos barn betyr det nødvendigvis ikke at de har utviklet mer enn ett språk. Det betyr at barna er i en situasjon der de må utvikle mer enn ett språk, eller at de er i gang med denne utviklingen.

Begrepet mangfold i min bacheloroppgave vil handle om det som skaper forskjeller mellom oss mennesker. Mangfold i denne oppgaven vil også handle om det å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering.

1.5 Oppgavens oppbygning

I første del av denne oppgaven skal jeg presentere og forklare metodene jeg har brukt i denne prosessen. Videre skal jeg ha en teoridel der jeg presenterer relevant teori for funnene i feltet, og som er relevante for å besvare min problemstilling. Etter dette vil jeg presentere funnene og knytte dette opp mot teoridelen. Avslutningsvis vil det komme en oppsummering av oppgaven og en konkretisering av de viktigste funnene i min oppgave.

2.0 Metode

2.1 valg av metode

Man skiller vanligvis vitenskapelig metoder inn i to deler, disse er kvantitative og kvalitative metoder. Bergsland & Jæger (2022, s. 28) beskriver at kvalitative og kvantitative metoder i prinsippet er basert på ulike forskningspedagogikk. Hovedforskjellen på disse to er hvordan data registreres og analyseres, den kvalitative metoden går mer i dybden og vektlegger betydning, mens den kvantitative vektlegger utbredelse og antall, man kan si at den denne metoden gir målbare data. Jeg har valgt en kvalitativ metode. For å svare på min problemstilling må man få informasjon om hvordan barnehagen arbeider konkret med språk, og hvordan dette påvirker barna. For å innhente informasjon om dette var det hensiktsmessig med intervju og observasjon. Thagaard (2018, s. 12) beskriver at intervju og deltakende observasjon er de to mest brukte metodene innenfor kvalitative tilnærminger. I kvalitativ forskning er man ofte tett på dem man «forsker på» (Tjora 2021, s. 17). I kvalitativ forskning har man altså mulighet til å gå dypere inn i det aktuelle temaet.

Tjora (2021, s. 127) beskriver at målet med intervjuer er i hovedsak å skape en situasjon for en fri samtale som omhandler noen spesifikke temaer som er bestemt på forhånd.

Problemstillingen min legger vekt på hvordan barnehagen arbeider med språk, for å få informasjon om dette var det hensiktsmessig med et dybdeintervju. Thagaard (2018, s. 19) peker på at man kan dele inn dybdeintervjuet i to deler, den ene måten er å legge opp til en samtale uten fast struktur der informanten kan bringe opp temaer underveis i intervjuet. Den andre måten er å ha et strukturert opplegg, der man har utformet hovedspørsmålene på forhånd og rekkefølgen på spørsmålene er i stor grad fastlagt. Jeg valgte å gjennomføre et strukturert intervju, grunnen til dette var at jeg hadde spesifikke spørsmål jeg ønsket svar på. Informanten sto fritt til å utforme sine egne svar der hen kunne reflektere over og presentere sin egen forståelse av temaet.

Jeg har også gjennomført observasjoner av barn, Dalland (2020, s. 100) beskriver at observasjoner studerer det folk gjør, mens intervjuer studerer det folk sier. Problemstillingen min legger opp til at jeg må samle inn informasjon om hvordan språkarbeidet påvirker barna i praksis, derfor var det nødvendig med observasjoner. Thagaard (2018, s. 69) forklarer at man kan ta forskjellige roller som observatør, disse rollene beskriver hvordan man deltar i feltet. Man kan innta en rolle som fullstendig deltagende observatør, eller en ikke deltagende observatør. Jeg ønsket å komme tett på barna i observasjonene samtidig som barna ikke skulle bli for påvirket av min tilstedeværelse. Jeg inntok en deltagende observatørrolle, denne rollen er en mellomting mellom de to rollene. Thagaard (2018, s. 70) forklarer at en deltagende observasjon innebærer at vi er til stede i feltet og deltar i de aktuelle aktivitetene sammen med deltagerne. I observasjonene jeg foretok var det viktig å være tett på deltagerne, samtidig som jeg kunne få en viss distanse. Målet med en slik observasjon er å få en forståelse for miljøet innenfra samtidig som du kan se miljøet utenfra.

«Observasjon gir oss mulighet til å se med egne øyne hvordan mennesker handler om samhandler, og hvordan de forholder seg til sitt fysiske miljø» (Dalland, 2020, s. 102).

Problemstillingen min legger opp til å se sammenhengen med hva informantene sier til hvordan det er i praksis, en observasjon kan fortelle oss hva folk gjør, noe som kan være forskjellig fra det personene sier at de gjør.

2.2 Planlegging av datainnsamling

I startfasen av dette arbeidet utarbeidet jeg en intervjuguide, ifølge Tjora (2021, s. 167) er det hensiktsmessig å bruke en intervjuguide for å strukturere intervjuene. I en intervjuguide er det viktig å utarbeide spørsmål som svarer på problemstillingen din, den må samtidig være nok åpen til at informanten får mulighet til komme med sine meninger og sine vinklinger på temaet. Bergsland & Jæger (2022, s. 34) beskriver at intervjuguiden kan være strukturert på tre måter, disse er strukturert, semistrukturert og lite strukturert. Jeg valgte å gjennomføre semistrukturerte intervjuer, denne formen åpner opp for en relativt fri samtale mellom forskeren og informanten.

Å være forsker kan være utfordrende, jeg har aldri vært i den posisjonen før. Før jeg skulle gjennomføre mitt første intervju gjennomførte jeg et prøveintervju på en medstudent, ved å

gjøre det fikk jeg sjansen til å se hvilke spørsmål som åpnet for fin flyt, og hvilke spørsmål som var lukket og hindret informanten til å utdype seg og reflektere over temaet.

Å planlegge observasjon er en krevende prosess, Tjora (2021, s. 64) peker på at en utfordring ved observasjonsstudier er hvordan man skal velge tid og sted. Målet med en observasjon er å få data som kan svare på problemstillingen. Jeg bestemte meg raskt for at jeg ønsket å observere barna over en lengre periode, dette for å få mest mulig data og for å få et realistisk bilde over hvordan barna påvirkes av barnehagens språkarbeid. I forkant av observasjonene måtte jeg bestemme meg for hvilken type observasjon som var hensiktsmessig, det mest naturlige var å skrive loggbok. Bergsland & Jæger (2022, s. 37) beskriver at observatøren noterer ned hendelser, store og små, og samler materialet i en perm. Før en observasjon er det også viktig å vite hva du er ute etter og hva du ønsker å få svar på. Dalland (2020, s. 113) beskriver at man må velge å observere når det vi er ute etter er mest mulig synlig. Min problemstilling krever svar på hvordan barna påvirkes i leken. Som vi vet, er leken en stor del av barnehagehverdagen og det vil være mest naturlig å observere over en lengre periode. På denne måten kan se hvordan barna opptrer i leken, og hvordan barna påvirkes av personalets arbeid med språk.

2.3 Valg av informanter/tilgang til feltet

Et krav jeg hadde til informantene var at de jobbet som pedagogiske ledere på en storbarnsavdeling, og at det var et eller flere flerspråklige barn på avdelingen. På bakgrunn av dette kan man si at jeg foretok et strategisk utvalg. Dalland (2020, s. 59) beskriver at et strategisk utvalg går ut på at man velger grupper eller enkeltpersoner som man på forhånd mener har noe spesielt å bidra med i undersøkelsen. Jeg valgte å intervju to pedagogiske ledere i to forskjellige barnehager. Et annet krav jeg hadde var å velge en mindre barnehage med få flerspråklige barn og en stor barnehage med mange flerspråklige barn. Dette på bakgrunn av at jeg ville undersøke om det fantes noen forskjeller og likheter mellom disse. En av informantene jobbet i en liten barnehage på en liten øy, mens den andre informanten jobbet i en stor flyktningbarnehage i en storby. Begge informantene var erfarne barnehagelærere med lang arbeidserfaring.

For å få adgang til feltet kontaktet jeg min tidligere praksislærer, hen var veldig interessert i å stille på intervju. Hen la også til rette for at jeg kunne foreta en observasjon på avdelingen.

Den andre informanten kjente jeg fra tidligere, hen kontaktet jeg også direkte. Begge informantene var veldig hjelpsomme og la godt til rette for at jeg kunne gjennomføre observasjoner på avdelingen, noe jeg er veldig takknemlig for. Jeg forklarte på forhånd hvordan observasjonene skulle foregå, og at jeg ikke skulle ha direkte kontakt med barna, eller intervju dem. De fikk også god informasjon om at jeg hadde fått godkjenning fra SIKT, og at barna og barnehagen ville bli anonymiserte i oppgaven.

I etterkant av transkripsjonen av intervjuene tok jeg en vurdering om jeg hadde tilstrekkelig datamaterialet for å besvare min problemstilling, noe jeg følte at jeg hadde.

2.4 Beskrivelse av gjennomføring

Å kjenne til informantene på forhånd førte til at jeg kunne ha direkte kontakt med informantene, noe som gjorde planleggingen av intervjuene og observasjonene en hel del lettere. Jeg følte på en trygghet for at informantene ville gjøre det de kunne for at min oppgave skulle bli så bra som mulig, så jeg vil utrette en stor takk til dem.

På forhånd hadde jeg informert informantene om hvilket tema som var aktuelt i intervjuene, noe som gjorde at informantene var godt forberedte og hadde tydelig reflektert over temaet før intervjuene. Dette førte til at intervjuene fikk en fin flyt. Som nevnt tidligere opplevde jeg det som litt skummelt i forkant av intervjuene, siden jeg aldri har hatt rollen som forsker. Til tross for dette opplevde jeg at intervjuene gikk over forventningene, og jeg fikk et datamateriale jeg kunne si meg fornøyd med.

Å observere kan være en utfordring, i løpet av mine år på høyskolen har vi gjennomført en rekke observasjoner noe som har ført til at jeg følte meg trygg i observasjonsrollen. Å ha en plan for observasjonene, og ha konkrete tanker for hva du ønsket å se var til stor fordel. Jeg var forberedt på at barna ville være nysgjerrige på meg i starten, og at det ville være vanskelig å observere i starten. Det var en av grunnene til at jeg valgte å observere over en lengre periode. Barna «glemte» at jeg var der etter en stund, noe som gjorde observasjonene lettere.

2.5 Analysearbeid av datainnsamlingen

I etterkant av intervjuene transkriberte jeg, å overføre intervjuene til skriftlig tekst hjalp meg til å redusere datamengden. Selve analysen handlet om å redusere mengden, skape orden, struktur og mening. Jeg foretok en tematisk analyse av datamaterialet hvor jeg gikk ut fra tre temaer fra intervjuguiden: *Morsmål, inkludering og Bourdieus teorier om kapital og habitus*.

For å analysere intervjuene brukte jeg fargekoder, fargene representerte de tre temaene. Fargekodene hjalp meg til å få frem det som var betydningsfullt for å svare på min problemstilling, dette peker også Dalland (2018, s. 94) på som viktig ved at grunnlaget for analysen allerede legges i intervjuguiden, videre peker Dalland (2018, s. 94) på at intervjuguiden legger et grunnlag slik at du har tanker om hva du ønsker å vite i møte med intervjupersonen, og svarene skal bidra til å belyse problemstillingen du har satt.

I analysen av observasjonene trekte jeg det jeg hadde observert til de tre temaene jeg hadde satt. Fangen (2010, s. 208) påpeker at analyse av observasjonsmaterialet vil vanligvis si at du tilfører noe mer til det du har hørt og sett. Ved å trekke det jeg hadde sett til temaene fikk jeg satt observasjonene inn i et nytt perspektiv, dette perspektivet gjorde det lettere å besvare min problemstilling.

2.6 Kvalitetsvurdering/Metodekritikk

Kvalitetsvurdering dreier seg om å vurdere studiens eller prosjektets kvalitet, innenfor en kvalitativ studie brukes begrepene *reliabilitet* og *validitet*. Thagaard (2018, s. 19) beskriver at kvalitative metoder retter seg mot at vi utvikler en forståelse for de fenomenene forskeren studerer. Som forsker er det viktig å se sine egne forskningsmetoder med et kritisk blikk, dette er for å sikre at forskningen er pålitelig og av høy kvalitet.

«*Reliabilitet betyr pålitelighet eller troverdighet og dreier seg om forskningsresultatenes konsistens og troverdighet*» (Dalland, 2020, s. 246). Intervjuene ble tatt opp på en lydbåndopptaker og transkribert i etterkant, dette er noe som styrker reliabiliteten i min forskning på bakgrunn av at jeg hadde mulighet til å høre over lydopptaket flere ganger, noe som førte til at nøyaktigheten i transkriberingen ble styrket. Informantene fikk også mulighet til å lese gjennom transkriberingen i etterkant, dette var for å gi informantene mulighet til å se om jeg tolket det de sa riktig.

I observasjonene ble loggbok anvendt, her vil jeg presisere at jeg ikke kan kvalitetssikre det å mistolke situasjonene jeg observerte. Reliabiliteten ville blitt stryket om jeg hadde brukt videoopptak og/eller barneintervju. Dalland (2020, s. 123) peker på det er mange forhold som kan påvirke en observasjon, en ting som kan påvirke observasjonen er personlige forhold, i en observasjon kan oppvekst, utdanning, erfaring, fordommer, behov, motiver og førforståelse

påvirke det vi ser etter, og hvordan en tolker det man observerer. Her vil jeg peke på at mine personlige forhold kan ha hatt innvirkning på observasjonsevnene, min forforståelse av temaet og mitt behov for å få tilstrekkelig datainnsamling kan ha påvirket funnene i observasjonen.

Tjora (2021, s. 85) peker på at det er en veletablert oppfatning at observasjonsstudier bidrar til en forskningseffekt, dette vil si at de man observerer blir påvirket av din tilstedeværelse og at de handler annerledes enn det de ville gjort ellers. Her vil jeg presisere at med tanke på at mine observasjoner bare foregikk over noen timer en dag kan jeg ikke kvalitetssikre at datamaterialet jeg fikk fra observasjonene er representativt for hvordan det er hver dag. Min tilstedeværelse kan altså ha påvirket barna.

«*Validitet kan i kvalitative studier knyttes til troverdighet og overførbarhet*» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Min tolkning av validitet er at man må kunne argumentere for valg av metoder knyttet til studiens mål og problemstilling. Under hele prosessen har jeg vært kritisk til egne valg og forskningsmetoder. Jeg vil trekke frem at i startfasen var planen å bare gjennomføre intervjuer, men jeg følte at det ikke var tilstrekkelig for å svare på problemstillingen. Bergsland & Jæger (2022, s. 44) peker på at troverdighet handler om hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det den skal undersøke, jeg vil si at mitt valg om å både intervjuer og observere styrker studiens troverdighet.

Ved å kontrollere hvert skritt i prosjektet sikrer man prosjektets validitet, og at man tar leseren gjennom forskningsprosessen. Jeg har vært kritisk til teori, funn og valg av metoder gjennom hele prosessen. Dalland (2020, s. 246) beskriver at validiteten er avhengig av at de enkelte fasene i forskningsprosessen er forsvarlige og fornuftige, og at de understøtter dine konklusjoner. Jeg anser forskningens validitet som god, jeg har samsvar mellom intervjuguiden til teorivalget.

2.7 Ethiske retningslinjer

I starten av prosessen søkte jeg til SIKT, jeg ønsket å ta lydopptak av intervjuene og dette regnes som en personopplysning. Bergsland & Jæger (2022, s. 47-49) beskriver at forskerens etiske ansvar kan knyttes til tre hovedprinsipper. Disse er *Informert samtykke*, *konfidensialitet* og *konsekvenser*.

Informert samtykke omhandler hva som er målet i undersøkelsen, at deltakelsen er frivillig, og at personen kan trekke seg når som helst uten negative konsekvenser. Dette ble deltagerne informert om på forhånd via et informasjons og samtykke skjema.

Konfidensialiteten ble opprettholdt ved at jeg anonymiserte informantene, Bergsland & Jæger peker på at det kan være utfordrende i et kvalitativt intervju å ivareta anonymiteten til informantene, da informantene forteller om hendelser og opplevelser hen har. På bakgrunn av dette har jeg valgt å gi informantene navn som informant 1 og informant 2 i min oppgave for å anonymisere informantene.

Observasjon krever etiske retningslinjer. Jeg har ikke vært i direkte kontakt med barna, jeg heller ikke fått personlig informasjon om de jeg observerte. På bakgrunn av dette trengte jeg ikke å søke til SIKT. Dalland (2020, s. 126) beskriver at informert samtykke også gjelder i observasjonsstudier. Dette innebærer at deltakerne må vite hvilken hensikt man har, og hvordan man skal bruke materialet. Intervjuobjektene fikk informasjon om observasjonene jeg skulle foreta og videreførte denne informasjonen til barna. Dalland peker også på viktigheten av taushetsplikt i observasjon, i mange tilfeller får du mer informasjon enn beregnet, og får vite ting fordi man er til stede. Jeg har vært bevisst på ikke å bruke øvrige opplysninger som kan svekke anonymiteten til barna og barnehagen, for å sikre dette har jeg valgt å gi barna fargekoder i min studie.

3.0 TEORI

I dette kapitlet skal jeg ta for meg teori som jeg anser som relevant for min problemstilling og for funn og drøftingsdelen. Teorikapitlet inneholder tre deler, disse delene er: *Morsmål, inkludering og Bourdieus teorier om kapital og habitus.*

3.1 Morsmål

Det er vanskelig å definere morsmål, Høigård (2019, s. 140) peker på to utbredte, men lite holdbare definisjoner. Morsmålet defineres ofte som det språket du bruker mest eller det språket du behersker best. En bedre definisjon på morsmål tar utgangspunkt i hvilket språk en person først har etablert langvarige språklige kontakter på. Morsmålet blir da det språket du har lært først, og det språket du identifiserer deg med. (Cejka et al., 2017, s. 12) peker derimot på at noen vil mene at morsmålet er språket foreldrene dine snakker. Tar man utgangspunkt i dette vil det altså være mulig å ha to morsmål om foreldrene snakker forskjellige språk.

Høigård (2019, s. 140) presiserer også at morsmålet ofte er knyttet til følelser, språket som blir lært senere kan føles kaldere og mindre personlig enn morsmålet. Mange vil si at morsmålet er følelsspråket. Sand (2020, s. 170) peker på at for mange mennesker så har morsmålet en sterk følelsmessig betydning hele livet, noe som fører til at morsmålet har et

verdiaspekt. På bakgrunn av at morsmålet for mange er en så stor del av identiteten vil følelsen av at morsmålet blir nedvurdert eller ignorert kunne føles sårende, og gi både voksne og barn mindreverdighetsfølelse.

Belseth (2021) har gjennomført en etnografisk studie der han forsket på flerspråklige barns posisjon i barnehagen. Belseth (2021, s. 57) peker på at ved å bruke postkoloniale teorier i barnehagen kan man avdekke diskursive praksiser som gjør at det kommer frem et skille mellom «oss» og «dem». Ved å ikke aktivt bruke morsmålet i barnehagen vil barna kunne føle på at deres morsmål ikke er viktig, og dermed kan følelsen av å ikke høre til bli forsterket. Johannessen (2021, s. 11) peker på at når morsmålet ikke blir brukt eller føles upassende i barnehagen signaliserer dette til barna at deres ressurser er uviktige, noe som kan gi barna en følelse på at hjem ikke har noe betydning i barnehagen.

I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24) står det presisert at personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, og støtte barna i å bruke sitt morsmål. Husby (2018, s. 39) peker på at morsmålet er et viktig fundament for utvikling av tospråklig ferdighet. Det er en forskningsmessig enighet om at et godt utviklet morsmål gir det beste utgangspunktet for å lære et nytt språk, Høigård (2019, s. 148) forklarer at å kunne et språk innebærer at man har utviklet språkbrukskompetanse og lingvistisk kompetanse. Begge disse områdene har noe som er generelt og felles for alle språk, det som er felles trenger man ikke å lære på nytt som når vi lærer et nytt språk. Dette kan man overføre til det nye språket og morsmålet kan dermed støtte det nye språket som læres. Kibsgaard & Huseby (2014, s.49) beskriver isfjell-teorien til Cummins, Cummins teori går ut på at morsmålet kan ses på som et fundament som ligger under overflaten, og videre språklæring bygger videre på dette fundamentet.

Identitet er en viktig faktor i morsmålet, Høigård (2019, s. 144) peker på at vår identitet har sitt utsprang i språket og kulturen. Morsmålet er en sentral del av vår identitet. Barna trenger en trygghet til å bety noe, uavhengig av hvor du kommer fra eller hvilket språk du snakker. For at barna skal kjenne denne tryggheten må barnehageansatte være bevisst på viktigheten av barnas morsmål, dette handler om å kjenne på stolthet over sitt opphav og bakgrunn.

Konsekvensene av å ikke utvikle sitt morsmål kan ha betydning for identiteten. Spernes og Hatlem (2014, S. 101) beskriver at morsmålet er en integrert del av en kollektiv identitet, og peker på at det å opprettholde språket gjennom generasjoner er en viktig faktor for å videreutvikle kultur og etnisk identitet. Høigård (2019, s. 145) peker også på at det kan være

negative konsekvenser av å miste morsmålet sitt, man kan miste muligheten for å kommunisere med familiemedlemmer og man kan miste tilknytningen til den kulturen språket er bærer av. Dette kan få konsekvenser for identiteten, noen kan føle at de mister en del av identiteten om de mister morsmålet sitt.

3.2 Inkludering

Inkluderingsbegrepet kan gis mange betydninger og begrepet kan romme mye, men i hovedsak handler det om å fremme deltakelse og likeverd. Spernes & Hatlem (2014, s. 166) peker på at inkluderingsbegrepet i barnehagen innebærer at alle skal ha en naturlig plass i fellesskapet og at man skal ha rett til å være forskjellig.

I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8) står det at barnehagen skal fremme et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Spernes & Hatlem (2014, s. 166) peker på at siden inkluderingsbegrepet er lagt til grunn for barnehagen, medfører dette en rekke konsekvenser. Disse konsekvensene er at barnehagen skal tilpasse seg barnet og foreldrene, og ikke det enkelte barnet eller familien som skal tilpasse seg barnehagen.

Arnesen (2017, s. 24) mener at inkludering må skapes gjennom en balanse mellom likhet og mangfold. Å verdsette mangfold i et barnehageperspektiv handler om å anerkjenne likheter og ulikheter i barnegruppen. Arnesen (2017, s. 24) peker på at målet ikke er å bli like, men at barnehagen legger til rette og gir rom for ulikheter på måter som viser betydningen av mangfold. Å utvikle et inkluderende miljø i et fellesskap kan bare fungere om vi anerkjenner at vi alle har noe å lære av hverandre, altså at man ser på mangfoldet som en ressurs i barnehagen. Som barnehagelærer har du derfor et ansvar for å synliggjøre mangfoldet.

Rammeplanen (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20) viser til at personalet skal fremme et inkluderende miljø, der alle barn får delta og oppleve glede i lek. For at barn skal oppleve glede i lek må personalet ta hensyn til enkeltbarnet og møte barna på deres premisser. Dette er noe Mørland (2022, s. 55) forklarer ved at barnehagelærere skal møte det enkelte barnet ut fra barnets ståsted. I barnehagen kan man møte et mangfold i form av språk, som barnehagelærer er det da viktig å møte og anerkjenne barnet ut fra barnets eget ståsted.

Leken er en viktig inkluderingsarena for barn. Kibsgaard (2015, s. 157) forklarer at i leken gror det vennskap, men at det kreves to viktige forutsetninger for å delta. Kibsgaard (2015, s. 157) beskriver at disse to ferdighetene er at barna må kjenne reglene i lek, og at barna innehar tilstrekkelig med ferdigheter. Barnehagelærerens rolle bli derfor å legge til rette og involvere seg i barnas lek slik at alle barn får oppleve glede i lek sammen med andre. Greve (2018, s. 395) peker på at barnehagelærere som involverer seg gjennom å initiere og inspirere til barns lek med hverandre, kan i større grad legge til rette for lek, tilhørighet og vennskap. Som barnehagelærer må du da være oppmerksom og anerkjenne barns lek, Greve (2018, s. 393) peker på i sin forskning at de ansatte i barnehagen ikke kan evaluere ulike vennsksrelasjoner og slå fast at ett vennskap er mer betydelig enn ett annet.

Å ha en inkluderende praksis kan innebære mye, musikk og barnelitteratur kan være et verktøy for å fremme en inkluderende praksis i barnehagen. Kulset (2019, s. 28) beskriver at musikk kan fungere som et sosialt lim, og det kan forsterke evnen til å samarbeide og følelsen av å høre sammen. Musikk kan være en fantastisk arena for barn som ikke har et godt utviklet verbalt språk, og musikk kan være en arena der disse barna kan føle på mestring og forsterke følelsen av å være en del av et fellesskap. Kulset (2019, s. 77) beskriver at musikk er et alternativt sosialt møte på siden av leken, der barna ikke trenger å kunne språket for å delta på lik linje med alle andre.

Barnelitteratur kan være et godt verktøy for å fremme en inkluderende praksis. Øines (2019) har i sin studie forsket på barnehagelæreres valg av bildebøker, og Øines (2019, s. 32) viser i sin studie at barnehagelærere er mer bevisst på valg av bildebøker enn før i tiden. I studien kommer det frem at barnehagelærere velger bøker som åpner til samtaler og undring. Sett i lys av et inkluderingsperspektiv kan samtaler og undring om temaer som mangfold føre til respekt og anerkjennelse av mangfoldet. Dette kan man se i lys av rammeplanens (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9) formulering ved at barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet og fremme mangfold og gjensidig respekt.

3.3 Bourdieus teorier om kapital og habitus

Spernes & Hatlem (2014, s. 170) beskriver at Bourdieu bruker kapital begrepet for å forstå maktstrukturer og tilhørighet i samfunnet. Bourdieu anvender tre typer kapital, disse kapitalene er kulturell, sosial og økonomisk kapital. I tillegg beskriver Bourdieu en fjerde

kapital- symbolsk kapital. Alle disse kapitalene er anvendbare når det gjelder barns lek. Jeg vil ta utgangspunkt i kulturell og sosial kapital.

Kibsgaard (2018, s. 359) beskriver kulturell kapital som barnets evne til å mestre strategier i lek, denne kapitalen blir gyldig om barnet kjenner til innholdet i leken. Spernes & Hatlem (2014, s. 170). beskriver kulturell kapital som muligheten en person har til å orientere seg innenfor samfunnets dominante kultur

Kibsgaard (2018, s. 359) beskriver sosial kapital omhandler menneskers evne til å samhandle med andre, ser vi det i lys av barns lek vil det være barnas evne til å håndtere avvisning og prøve på nytt med andre strategier.

Spernes & Hatlem (2014, s. 170) forklarer at dersom man ser dette i en barnesammenheng, kan det forstås slik at de barna som har samme språk og kultur som barnehagen, vil ha makt over dem som ikke kjenner barnehagekulturen og kanskje ikke behersker barnehagens sosiale koder og språk. Johannessen (2021, s. 14) beskriver at Bourdieus teorier om makt og kapital kommer til syne i barnehagen ved at det i barnehagen eksisterer et sett med normer og regler, for å bli godtatt i barnehagen kan man altså si at man må inneha den rette kapitalen og den rette habitus.

Spernes & Hatlem (2014, s. 103) beskriver at Pierre Bourdieu (2002) bruker ordet *habitus* om den kropsliggjorte pregningen av identiteten, habitus kan sies å være det særegne ved et menneske. Spernes & Hatlem (2014, s. 103) beskriver videre at habitus er dannet gjennom oppveksten som et resultat av erfaringer. Barnets habitus kommer ofte fra foreldrenes habitus.

Johannessen (2021, s. 18) forklarer at barnehagelærere har stor grad av makt og kapital i barnehagen. Barnehagelærernes makt medfører at barnehagelærere er aktører som er i stand til å anerkjenne ulike former for kapital i barnehagen. Johannessen (2021, s. 18) beskriver videre at denne makten gjør barnehagelærere i stand til å legitimere, og opprettholde egen kapital. Barnehagelærere må derfor være bevisste på sin egen makt og på barnas kapital. Johannessen (2018, s. 18) beskriver videre at makten til barnehagelærere kan brukes til annerkjennelse eller miskjennelse av ulike former for kapital være med på å opprettholde skiller mellom de med lav kapital og de med høy grad av kapital.

4.0 Funn og drøfting

I denne delen skal jeg presentere funnene i intervjuene og observasjonene. Deretter skal jeg drøfte funnene opp mot de teoretiske perspektivene jeg har gjort rede for i teorikapittelet, sett i lys av min problemstilling. Gjennom hele dette kapitlet vil jeg forsøke å svare på min problemstilling «*Hvordan arbeider barnehager med flerspråklige barn, og hvilken konsekvens kan dette ha for barnets lek og sosiale status?*». I dette kapittelet har jeg valgt å strukturere kapitlet inn i tre deler, disse delene er *morsmål, inkludering og sosial status*. Delene har tatt utgangspunkt i teorikapittelet og funnene fra datainnsamlingen.

Jeg vil referere informantene som Informant 1 og Informant 2. Observasjonene vil bli referert til som Observasjon 1 og Observasjon 2. Informant 1 og observasjon 1 vil altså være fra samme barnehage, samme gjelder for Informant 2 og observasjon 2.

4.1 Morsmål

Å finne ut informantenes kunnskap og holdninger til morsmål var en sentral del av mine intervjuer. Mine funn i intervjuene viser en tydelig variasjon i holdninger til morsmål. Holdninger knyttes ofte til kunnskap og man kunne tydelig se at informantenes kunnskap hadde noe å si for deres holdninger.

Man kunne også se likheter i deres arbeid med morsmål i barnehagen, begge informantene var tydelige på at de oppfordret foreldrene og barna til å snakke på morsmålet hjemme og at morsmålutviklingen var viktig for å lære seg majoritetsspråket som er norsk, hovedforskjellen var hvordan informantene implementerte og synliggjorde morsmålet i barnehagehverdagen.

Informant 1 forteller «*Vi bruker ikke morsmålet aktivt i barnehagen, grunnen til dette er at vi kanskje ikke har nok kunnskap. Det viktigste for oss er å oppfordre foreldrene til å snakke morsmålet hjemme*». Videre forklarte hen at personalet hadde liten erfaring med flerspråklige barn, og at personalet dermed hadde lite kunnskap på området. Selv om informanten selv ga uttrykk for begrenset kunnskap kunne det virke som at informanten hadde et ønske om å tilegne seg kunnskap på området.

Informant 2 på sin side forklarte viktigheten av morsmålet, og at de jobbet aktivt i barnehagen for å synliggjøre morsmålet. Denne avdelingen hadde overvekt av flerspråklig barn, og morsmålet var en sentral del av barnehagens pedagogiske praksis. Informant 2 forklarte i likhet med Informant 1 viktigheten av at foreldrene snakker på morsmålet hjemme, og at dette var viktig for utviklingen av andrespråket. Informant 2 forklarer «*Jeg snakker mye med*

foreldrene om hvor viktig morsmålet er, jeg forklarer at norsk skal bygge på morsmålet. Morsmålet er grunnmuren for norskopplæringen».

Begge informantene var klare på at morsmålet var viktig for identiteten, de pekte på at morsmålet er følelsspråket og at det er viktig å utvikle morsmålet blant annet for å kunne ha kontakt med familiemedlemmer. På spørsmål om hvorfor morsmålet er viktig for identiteten svarte Informant 1 *«Morsmålet og språk er en del av oss mennesker, vi ønsker å være lik noen og ved å fremme morsmålet vil barna kunne se forskjeller og likheter i et fellesskap, og man kan se hva man identifiserer seg med».*

Informant 2 svarte *«Morsmål er ofte knyttet til kultur og hvor du er i fra, det handler om at barna skal kunne føle seg stolte over deres bakgrunn, dette er noe vi jobber med for at barna skal føle på stolthet».* Hen pekte også på betydningen av å sette pris på likheter og ulikheter i barnegruppa, og forklarte at barnegruppa representerte mange morsmål og at dette ble synliggjort for å bruke mangfoldet som en ressurs sett i lys av rammeplanen.

For å svare på min problemstilling var det viktig for meg å finne ut hvordan arbeidet med morsmålet påvirket barna, begge informantene var klare på at barna ikke nødvendigvis syntes det var så gøy å dra morsmålet inn i barnehagen. Informant 1 forklarte *«min opplevelse er at barna ofte ikke ønsker å dra inn morsmålet i barnehagen, noen barn kan bli litt flau over det».* Hen påpekte at dette var en av grunnene til at morsmål ikke ble en så stor del av avdelingens pedagogiske praksis, videre påpekte hun at barnehagen hadde stort fokus på å følge barnas interesser og at aktivitetene skulle foregå på barnas premisser. Informant 2 hadde samme opplevelse, men at de likevel arbeidet mye med morsmålet. Hen var klar på at barna måtte eksponeres for mangfold i form av språk, og at på denne måten ble det lettere for barna å godta seg selv og andre. Det kom flere begrunnelser på hvorfor barna ble flau og ikke ønsket at morsmålet skulle være synlig på avdelingen, Informant 2 forklarte blant annet *«Barna vil være norske, de ønsker ikke å være annerledes og det er typisk med barn at de vil være lik alle andre».*

4.2 Drøfting

I rammeplanen står det at personalet skal støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for barnegruppen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Mine funn viser at barnehagene har ulik tilnærming til morsmål i barnehagen,

med utgangspunkt i intervjuene kan man se at kunnskap og erfaring spiller en stor rolle i barnehagens tilnærming til morsmålsarbeid i barnehagen.

Begge informantene forteller at morsmålet er en viktig del av andrespråks tilegnelsen, og at de oppmuntrer foreldrene til å snakke på morsmålet hjemme. Husby (2018, s. 39) forklarer at morsmålet er et viktig fundament for utviklingen av tospråklig ferdighet. Informant 2 var tydelig på at norsk skulle bygges på morsmålet, dette kan støttes i isfjell-teorien som forklares av Kibsgaard & Husby (2014, s. 49) ved at morsmålet kan ses på som et fundament som ligger i underflaten, og videre språklæring bygger videre på dette fundamentet. Informant 1 forklarer at mangel på kompetanse og erfaring hindrer de ansatte i å arbeide med morsmålet i barnehagen, dette kan ses på som uheldig for barnas språkutvikling.

Informantene knytter morsmålet opp mot følelser, og begge peker på at morsmålet er følelssespråket. Dette er noe Høigård (2019, s. 149) også peker på ved at morsmålet er knyttet til følelser og at mange vil kalle morsmålet for følelssespråket. Sand (2020, s. 170) forklarer at morsmålet har et verdiaspekt på bakgrunn av følelsene knyttet til morsmålet. Med tanke på funnet fra intervjuet av Informant 1 der det kom frem at barnehagen arbeider lite med morsmålet i barnehagen kan man stille spørsmål om hvordan dette kan påvirke barna. Sand (2020, s. 170) peker på at mennesker som opplever å bli ignorert eller nedvurdert på bakgrunn av morsmålet, kan kunne føle på mindreverdighetsfølelser.

På den andre siden var begge informantene klare på at de oppmuntret foreldrene til å snakke på morsmålet hjemme, dette kan forebygge foreldrenes følelse av mindreverdighet på bakgrunn av at de ser at barnehagen anerkjenner deres morsmål, dette kan ha en positiv effekt på foreldrenes innstilling til barnehagen, foreldrenes innstilling har også mye å si for barnas innstilling til barnehagen.

Begge informantene mente at morsmålet var en viktig del av identiteten. Høigård (2019, s. 144) peker på at identitet har et utspring i språket og kulturen. Barnehagebarn prøver å finne sin egen identitet, og barna blir påvirket av ulike kulturer innad i barnehagen og i hjemmet. Informantene forklarte at noen av barna ikke satte pris på at morsmålet deres ble synliggjort i barnehagen. Hatlem (2014, s. 101) forklarer at morsmålet er en integrert del av en kollektiv identitet, og at å beholde morsmålet er viktig for å opprettholde og videreutvikle kultur og etnisk identitet. Ser man dette i sammenheng med funnene fra informantene kan det tyde på at barna ikke ønsker å være annerledes fra den kollektive identiteten som befinner seg i

barnehagen. Dette kan man se konkret fra utsagnet til Informant 2 der hun forklarer at barna ønsker å være norske, og være lik alle andre.

I den etnografiske forskningen til Belseth (2021) kom det tydelig frem at feltbarnehagene så på andre språk enn norsk som mindre viktig, dette kan man se i sammenheng med funnene fra Informant 1 der det kom frem at de ikke jobbet med morsmålet i barnehagen. Belseth (2021, s. 57) peker på at ved å bruke postkoloniale teorier i barnehagen kan man avdekke diskursive praksiser som gjør at det kommer frem et skille mellom «oss» og «dem», ved å ikke aktivt bruke morsmålet i barnehagen vil barna kunne føle på at deres morsmål ikke er viktig, og dermed kan følelsen av å ikke høre til bli forsterket. Johannessen (2021, s. 11) peker på at når morsmålet ikke blir brukt eller føles upassende i barnehagen signaliserer dette til barna at deres ressurser er uviktige, noe som kan gi barna en følelse på at hjem ikke har noe betydning i barnehagen. Informant 2 på sin side arbeidet aktivt med morsmålet i barnehagen, dette kan ha motsatt effekt og føre til at barna får en følelse at deres hjem har betydning. Dette er også noe forskningen til Belseth (2021, s. 63) støtter på ved at når barn opplever at deres kultur, eller deres hjem blir trukket frem som noe positivt i barnehagen kan dette fungere som en dekoloniserende praksis.

I rammeplanen (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24) står der presisert at personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen. I mine funn kommer det tydelig frem at barnehagene arbeider ulikt med det språklige mangfoldet, nærmere bestemt barnas morsmål. Informantene peker på erfaring som en viktig faktor for arbeidet, informant 1 er tydelig på at hovedgrunnen til barnehagens begrensede arbeid med morsmålet er erfaring, sett i lys av teori og forskningen jeg har anvendt i denne delen kan dette ha negative konsekvenser for de barna med et annet morsmål enn majoriteten.

4.3 Inkludering

Inkluderingsbegrepet er et viktig begrep for min problemstilling, hvordan barnehagene arbeider med språk har mye å si for barnas mulighet til å føle seg inkludert. Mine funn i intervjuene og observasjonene tyder på at barnehagene arbeider ulikt sett i lys av inkluderingsbegrepet.

For å få en forståelse for hvordan barnehagen arbeidet med inkludering var det sentralt å finne ut hva informantene la i begrepet. Informant 1 forsto begrepet som *«Det betyr at barna får være med og delta på som skjer i barnehagen, at alle får delta på lik linje»*, mens Informant 2 forstår begrepet som *«Inkludering for meg er at alle får delta uavhengig av deres forutsetninger, det handler om at alle skal bli sett og hørt og at alle skal være en del av fellesskapet»*

Begge informantene pekte på at lek var det viktigste for flerspråklige barns språkutvikling, og at barna måtte inkluderes i leken for at barna skulle utvikle sitt verbale språk. Informant 1 forteller *«Leken skal være i sentrum av språkutviklingen, vi ønsker at de flerspråklige barna skal komme inn i det sosiale så fort som mulig»*. Videre forklarte hun at personalet måtte skape en god relasjon til barna for å vite hva deres styrker var, slik at personalet kunne bidra til å gjøre barna til interessante lekekamerater.

Informant 2 var også klar på at leken var det viktigste, og at barna måtte inkluderes i leken for å utvikle verbalspråket. Informant 2 forteller *«Barna lærer av hverandre, og leken er lystbetont og foregår på barnas premisser derfor er det svært viktig at barna kommer inn i leken»*

Begge informantene var tydelig på at lek var det viktigste for barnas språkutvikling, på spørsmål om hvordan informantene tilnærmet seg de flerspråklige barna i leken kom det frem ulike praksiser. Informant 1 forteller *«Vi er tett på de barna som trenger det, og hjelper dem inn i leken. Vi legger til rette for ulike typer aktiviteter slik at disse barna kan skape nye vennskap»*. Informant 2 på sin side fortalte *«vi kan ikke tvinge barna til å være med hverandre, barna er nødt til å finne hverandre. Det må være en indre motivasjon fra begge parter»*.

I observasjonene gjorde jeg mange interessante funn, I Observasjon 1 observerte jeg at de flerspråklige barna trekte mot hverandre i leken, det var bare to flerspråklige barn på avdelingen noe som gjorde det tydelig at disse barna trekte seg ofte mot hverandre. Disse barna hadde ikke samme morsmål, og begge barna var nylig kommet til Norge. Jeg observerte også at disse barna ble oversatt i lek der det krevdes mye verbalt språk.

I Observasjon 2 kunne man se at flere av de flerspråklige barna lekte med barn som var yngre enn seg selv. Det kom også frem i observasjonen at de flerspråklige barna ofte tok initiativ til lek, og at de barna som ikke mestret norsk ofte baserte leken på fysiske egenskaper. Informant 2 fortalte *«De flerspråklige som enda ikke har utviklet et godt språk trekker ofte mot yngre*

barn i leken som er på samme nivå, dette ser jeg ikke på som noe problem. Det viktigste er at barna har noen å leke med, ikke hvor gamle lekekameratene er»

For å svare på min problemstilling var det viktig å få en forståelse for hvordan barnehagen arbeider med språk, og hvordan dette påvirker barna. På spørsmål om hvordan barnehagen konkret arbeider med inkludering for flerspråklige barn fortalte Informant 1 «*Vi bruker mye musikk og bøker, musikk er en fin inkluderingsarena fordi her kan alle delta ut fra deres forutsetninger, og de flerspråklige barna mestrer ofte musikk bedre enn det hverdagslige språket, for barn som kan havne utenfor leken er musikk et godt verktøy for at de skal føle på fellesskapsfølelsen*», Informant 2 fortalte også at dem brukte musikk og litteratur som inkluderingsarena, hen fortalte «*Det er mange barn som heller vil synge enn å snakke, og det er viktig at de flerspråklige barna mestrer noe sammen med de andre*». Hen mente også at litteratur var viktig for å synliggjøre mangfoldet, og at de hadde litteratur som representerte hele barnegruppa og fortalte «*Vi er ofte på biblioteket, og vi får hjelp til å finne bøker som representerer mangfoldet vi har. Det er viktig at barna kjenner seg igjen i materialet vi har i barnehagen. Bøker kan også være en inngang til samtaler og jeg bruker ofte bøker som kan invitere til samtaler om for eksempel likheter og ulikheter*».

4.4 Drøfting

I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8) står det at barnehagen skal fremme et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Holdningene til informantene er i tråd med det rammeplanen sier om inkludering. Begge informantene var tydelig på at inkludering handler om at alle får delta. Informantene fremmer gode holdninger der de trekker frem at alle skal være en del av fellesskapet, dette kan man se i sammenheng med Spernes & Hatlem (2014, s. 166) som peker på at inkluderingsbegrepet i barnehagen innebærer at alle skal ha en naturlig plass i fellesskapet og at man skal ha rett til å være forskjellig.

Arnesen (2017, s. 24) forklarer at inkludering må skapes gjennom en balanse mellom likhet og mangfold. Funnene fra informantene støtter dette. Begge informantene mente at barna lærer best i fellesskap og trekker frem leken som den viktigste arenaen for språkutvikling. Arnesen (2017, s. 24) forklarer at fellesskapet utgjør en sosial arena for dialog som skal fremme frihet og likeverd. Leken er en sosial arena der barna kan være en del av et fellesskap. Ser man denne teorien i lys av Observasjon 1, kan man stille seg kritisk til at de flerspråklige

barna hadde utfordringer med å komme inn i leken. Arnesen (2017, s. 24) peker på at for at fellesskapet skal fungere som en inkluderingsarena må alle gis mulighet til å delta uansett sine ulike bakgrunner. Funnene fra observasjonen tydet på at de flerspråklige barna ikke fikk mulighet til å delta grunnet begrensninger i språket.

Hvordan informantene la til rette for inkludering i leken var ulikt. Informant 1 var tydelig på at personalet måtte støtte de flerspråklige barna til å skape nye relasjoner. Informant 2 på sin side mente at barna måtte finne hverandre, og at man ikke kunne tvinge barn til å være sammen. Man kan stille seg kritisk til informant 2 sitt svar i lys av Arnesen (2017, s. 24) sin teori som peker på at alle må gis mulighet til å delta uavhengig av sin bakgrunn.

Barnehagelærere må møte alle barna fra barnet sitt ståsted, og legge til rette for barn med ulike bakgrunner får mulighet til å delta og bli inkludert. Dette er noe som også støttes av Mørland (2022, s. 55) ved at barnehagelærere skal møte det enkelte barnet ut fra sitt ståsted.

Kibsgaard (2015, s. 157) peker på at i leken gror vennskap, for at det skal gro vennskap i lek kreves det at barna har et felles grunnlag for å delta. I observasjon 2 kom det frem at de flerspråklige barna ofte lekte med barn som var yngre enn seg selv, Kibsgaard (2015, s. 157) beskriver to forutsetninger for å delta i lek, disse er at barna må kjenne til reglene og at de har tilstrekkelige ferdigheter. I observasjonen kunne det tyde på at barna ikke hadde tilstrekkelig ferdighet i form av verbalt språk, noe som førte til at de søkte til barn med like språkferdigheter. Informant 2 mente det ikke var noe problem at de flerspråklige barna lekte med barn som var yngre. Dette tydet på at informanten anerkjente barnas lek og de vennsksapsrelasjonene som fantes i barnegruppa. Dette funnet kan støttes i Greve (2018, s. 393) sin forskning der hun peker på at de ansatte i barnehagen ikke kan evaluere ulike vennsksapsrelasjoner og slå fast at et vennskap er mer betydningsfullt enn et annet.

Begge informantene fortalte at musikk og litteratur var fine aktiviteter som bidro til en inkluderende praksis. Informantene pekte på at særlig musikk var et godt verktøy fordi alle kunne delta uavhengig av deres forutsetninger, og barna kunne oppleve glede av å mestre noe sammen med andre. Disse funnene kan man se i sammenheng med Kulset (2019, s. 28) som beskriver at musikk kan fungere som et sosialt lim, og det kan forsterke evnen til å samarbeide og følelsen av å høre sammen. Informant 1 forklarte også at musikk var en fin arena for barn som havnet utenfor leken, dette kan man også se i sammenheng med Kulset (2019, s. 77) som beskriver at musikk er et alternativt sosialt møte på siden av leken, der barna ikke trenger å kunne språket for å delta på lik linje med alle andre.

Informant 2 mente at litteratur kunne brukes for å synliggjøre mangfoldet, og at litteraturen måtte representere hele barnegruppa. Øines (2019, s. 32) forklarer i sin artikkel at barnehagelærere er mer grundige og bevisste i valg av bøker enn de var før. Funnene fra informant 2 støttet teorien til Øines (2019). Øines (2019, s. 34) peker også på at bildebøker skal stimulere til samtaler. Informant 2 pekte på at hen brukte litteratur som inngang for samtaler om likheter og ulikheter, disse samtalene kan styrke barnas forståelse av mangfoldet og styrke deres toleranse og respekt. Dette er i tråd med rammeplanen (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9) som beskriver at barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet og fremme mangfold og gjensidig respekt.

4.5 Bourdieus teorier om kapital og habitus

Bourdieus teorier om kapital og habitus kan man trekke til begrepet *sosial status*. Begge informantene var klare på at deres arbeid hadde noe å si for barnas sosiale stauts, informantene fortalte at de ikke delte inn i grupper eller hadde faste språkaktiviteter med enkeltbarn. Informant 2 fortalte «*Vi er oppmerksomme på å ikke sette merkelapper i pannen på barna, barna oppfatter om noen får mer hjelp enn andre og dette kan svekke barnas sosiale status*». Videre fortalte hen at det var viktig å ikke bare se hvor flinke barna er i språket, men at man måtte se på «hele pakken».

Informant 1 fortalte «*tar man barn ut av fellesskapet blir du med en gang sett på som litt «spesiell»*». Hen pekte også på at man ikke måtte skape et unødvendig skille mellom «oss» og «dem».

Som nevnt i tidligere funn var informantene klare på at leken var det viktigste, begge informantene mente at man måtte finne styrkene til de flerspråklige barna og dyrke disse i leken. Informant 1 mente også at personalet måtte legge til rette for felles opplevelser, hen fortalte «*som for eksempel når vi skal på tur i fjæra, det sier kanskje ingenting for et barn som nettopp har kommet til Norge, da snakker vi før turen om hva man kan gjøre i fjæra slik at når vi kommer dit så har alle barna en felles opplevelse om hva man kan leke i fjæra, og en felles bagasje. Det er det samme som at man leker butikk, men om man ikke har vært i en butikk før så får du ikke til å leke det heller*».

Informantene var enige om at barnehagen måtte anerkjenne likheter og ulikheter, informant 1 fortalte «*For at flerspråklig barn skal lære norsk må de bli akseptert i det sosiale, det er vår jobb som ansatte å legge til rette for dette*». Informant 2 forteller «*For at barna skal bli sett*

på som gode lekepartnere må vi snakke om mangfoldet, om barna lærer seg å anerkjenne at man er forskjellig vil de flerspråklige barna bli lettere anerkjent i leken». Hen mente også at personalet måtte inneha gode holdninger for å arbeide med mangfold i barnehagen.

Funnene i observasjon 1 viste at de flerspråklige barna slet med å komme inn i leken, og at de ble utelatt av fellesskapet i lek. Funnene viste dog at de flerspråklige barna forsøkte å komme inn i lek, men ikke lyktes. Funnene i observasjon 2 indikerte tydelig at de flerspråklige barna hadde lett for å komme inn i lek, og at de flerspråklige barna ble sett på som gode lekekamerater. Funnene fra i observasjon 2 viste også at barna med norsk som morsmål tilpasset deg de flerspråklige barna, og at leken i stor grad tok hensyn til de flerspråklige barnas forutsetninger.

4.6 Drøfting

Informantene fortalte at de ikke delte inn i grupper eller hadde faste språkaktiviteter med enkeltbarn, grunnen til dette var for at de flerspråklige barna ikke skulle få «merkelapper i panna» eller bli sett på som «spesielle». Johannessen (2021, s. 18) peker på at barnehagelærere har stor grad av kapital i barnehagen, dette medfører at barnehagelærere er aktører som er i stand til å anerkjenne ulike former for kapital i barnehagen. Funnene fra informantene viser at de har forstått sin maktposisjon i barnehagen, og at deres arbeid har mye å si for barnas sosiale status i barnehagen. Johannessen (2021, s. 18) beskriver videre at barnehagelærere kan gjennom anerkjennelse eller miskjennelse av ulike former for kapital være med på å opprettholde skiller mellom de med lav kapital og de med høy grad av kapital. Funnene viser at informantene anerkjenner kapital i form av språk, og at de arbeider aktivt for å unngå skiller mellom de med lav og de med høy grad av kapital.

Johannessen (2021, s. 14) beskriver at Bourdieus teorier om makt og kapital kommer til syne i barnehagen ved at det i barnehagen eksisterer et sett med normer og regler, for å bli godtatt i barnehagen kan man altså si at man må inneha den rette kapitalen og den rette habitus. Om vi ser dette i lys av leken må barna inneha nok kapital for å delta i lek. Informant 1 fortalte at barna måtte få felles opplevelser, slik at barna hadde en felles forståelse om hva som kunne lekes. Dette kan man se i sammenheng med kulturell kapital, Kibsgaard (2018, s. 359) beskriver kulturell kapital som barnets evne til å mestre strategier i lek. Denne kapitalen blir gyldig om barnet kjenner innholdet i leken. Ved å gi barna felles opplevelser, vil barna kunne kjenne innholdet i leken. Dette fører til at barna kan tilegne seg kapital i form av strategier som barna kan anvende i lek.

I funnene fra observasjon 1 kom det frem at de flerspråklige barna ikke lyktes i å komme inn i leken, og at de ble avvist av barna som inneholdt majoritetsspråket. Spernes & Hatlem (2013, s. 170) forklarer at dersom man ser kapitalbegrepet i en barnesammenheng, kan det forstås slik at de barna som har samme språk og kultur som majoriteten i barnehagen, vil ha makt over dem som ikke kjenner barnehagekulturen, og ikke behersker barnehagens sosiale koder og språk. I observasjonen kunne det tyde på at de flerspråklige barna ikke hadde nok kapital i form av språk, og ble derfor ekskludert fra leken. De barna som innehar majoritetsspråket, innehar makten over hvem som kunne delta i leken. Dette kan ses i sammenheng med kulturell kapital. Kulset (2015, s. 89) peker på at førstespråket kan anses som gyldig kulturell kapital. I min observasjon kunne det tyde på at de flerspråklige barna ikke ble ansett som en attraktiv lekekamerat, og det ble vanskelig for dem å ta en rolle i leken på bakgrunn av at barna som snakket majoritetsspråket antok at de flerspråklige barna ikke hadde nok kulturell kapital i form av språk.

Begge informantene mente at de ansatte i barnehagen hadde et ansvar for at barna skulle bli inkludert i lek. Informant 2 fortalte blant annet at for at de flerspråklige barna skulle bli sett på som attraktive lekekamerater måtte de ansatte synliggjøre mangfoldet. Å synliggjøre mangfoldet kan ses i sammenheng med rammeplanens (kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11) formulering, der står det presisert at barnehagen skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Sett i lys av rammeplanens formulering har derfor barnehagelærere et ansvar for å støtte de flerspråklige barna. Kibsgaard (2015, s. 60) peker også på at personalet har et ansvar for å støtte de flerspråklige barna i fellesskapet. Funnene fra informantene viser tydelig at de forstår og anerkjenner deres ansvar overfor de flerspråklige barna.

5.0 Konklusjon og avslutning

Avslutningsvis skal jeg konkludere og forsøke å svare på min problemstilling «*Hvordan arbeider barnehager med flerspråklige barn, og hvilken konsekvens kan dette ha for barnets lek og sosiale status?*». I mine funn kom det frem at informantene hadde et ønske om at språkarbeidet i barnehagen skulle være inkluderende og lystbetont. Mine funn viser mange fellestrekk, og noen ulikheter. Det kom tydelig frem at holdninger, erfaringer og kompetanse har mye å si for barnehagens språkarbeid for flerspråklige barn.

Når det gjelder morsmålet var informantene enige om at morsmålet skulle ses på som en ressurs, og at morsmålet var et fundament for videre språkutvikling. Hovedforskjellen fra funnene var hvordan barnehagene synliggjorde morsmålet i den pedagogiske praksisen. Her

pekte informantene på erfaring og kunnskap som viktige faktorer for deres arbeid. Som barnehagelærer er det viktig å synliggjøre morsmålet i barnehagen og det har mye å si for barnas selvfølelse og sosiale status i barnehagen. Dette er noe Johannessen (2021, s. 11) peker på at når morsmålet ikke blir brukt eller føles upassende i barnehagen signaliserer dette til barna at deres ressurser er uviktige. Dette er noe som kan gi barna en følelse på at deres hjem ikke har noe betydning i barnehagen.

Studien viser at informantene peker på lek som den viktigste arenaen for språkutvikling, informantene fortalte at barna måtte inkluderes i leken og bli sett på som en god lekekamerat. I mine observasjoner tydet det på at de flerspråklige barna manglet kapital for å bli ansett som en fullverdig lekekamerat.

For å svare på min problemstilling vil jeg trekke frem betydningen av å synliggjøre likheter og ulikheter i barnehagen. Barnehagelærere må anerkjenne sin posisjon og støtte barna ut fra barnas forutsetninger. I min studie viste det seg at barnehagelærernes erfaringer, kunnskap og holdninger var betydningsfullt for barnets sosiale status og barnas lek.

Dersom jeg skulle forsket videre på temaet, kunne det vært interessant å gå enda dypere i hvor stor betydning dette har for barna. Jeg ville ha gjennomført barnesamtaler, og gjennomført flere observasjoner. Jeg tror det kunne vært interessant å observere i samme barnehage over lengre tid, slik at man kunne gått enda mer i dybden, og fått et mer representativt svar. Videre kunne man også inkludert flerspråklige foreldre, og høre deres tanker om språkarbeidet for flerspråklige barn i barnehagen ville vært interessant.

Som avslutning på denne oppgaven ønsker jeg å si at denne studien har gitt meg kunnskap, innsikt og nye perspektiver på hvor mange faktorer som har betydning for flerspråklige barns språkutvikling. Kunnskapen jeg har tilegnet meg i prosessen kommer til å bli svært nyttig som kommende barnehagelærer.

6.0 Litteraturliste

- Arnesen, A. L. (2017). Inkludering. Perspektiver på inkludering i barnehagefaglige praksiser. I A.L. Arnesen (red.). *Inkludering: perspektiver i barnehagefaglige praksiser*. (2. utg.). (s. 19 – 32). Universitetsforlaget.
- Belseth, K. (2021). “Han har ikke språk, han” – et fanoniansk perspektiv på flerspråklige barns posisjon i barnehagen. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 105(01), 55–69.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2021-01-06>
- Bergsland, M. & Jæger, H. (2022). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (2. utg.) Cappelen Damm Akademisk.
- Cejka, D. A., Gujord, A-K. H. & Selås, M. (2017). Ein mangfaldig barnehage. I M. Selås & A-K. H. Gujord (Red), *Språkmøte i barnehagen* (s. 11-31). Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg.). Gyldendal.
- Fandrem, H. (2018). Forstå og gjøre seg forstått. I V. Glaser, I. Størksen, & M. Drugli, *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2.utg.). (s. 259-286). Fagbokforlaget.
- Fangen, K. (2010). *Deltagende observasjon*. (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Greve, A. (2018). Barns vennskap og jevnaldningsrelasjoner. I V. Glaser, I. Størksen, & M. Drugli. *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2.utg.). (s. 383 – 400). Fagbokforlaget.
- Husby, O. (2018). Tidlig språklæring-førstespråk og andrespråk. S. Kibsgaard (red.) *Veier til språk- i barnehagen*. (s. 30-44). Universitetsforlaget.
- Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling: muntlig og skriftlig*. (4.utg.). Universitetsforlaget
- Johannessen, L. H. (2021). *Inkludering og kulturelt mangfold i barnehagen. En intervjustudie med barnehagelærere om hva det kan bety å arbeide med inkludering og kulturelt mangfold i barnehagen* [Masteroppgave]. Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.
- Kibsgaard, S. (2018). Den livsviktige leken. I V. Glaser, I. Størksen, & M. Drugli. *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. (2.utg.). (s. 353 - 368). Fagbokforlaget.
- Kibsgaard, S. (2015). Vil du være vennen min? I S. Kibsgaard & M. Kanstad (red.). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. (s. 151 - 165). Fagbokforlaget.
- Kibsgaard, S. & Husby, O. (2014). *Norsk som andrespråk: barnehage og barnetrinn*. (3. utg.). Cappelen Akademisk Forlag.

- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.no. Hentet fra: <https://www.udir.no/contentassets/5d0f4d947b244cfe90be8e6d475ba1b4/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Kulset, N. B. (2019). *Musikk og andrespråk: Norsk tilegnelse for små barn med et annet morsmål* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Kulset, N. B. (2015). Sang som sosialt handlingsberedskap for andrespråklæringer i barnehagen. «Det doble dilemma» i lys av Bourdieu. I S. Kibsgaard & M. Kanstad (red.). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. (s. 79 – 94). Fagbokforlaget.
- Mørland, B. (2022). Barnehagelærer – en brobygger mellom alle barn. I M. H. Frønes & M. Kanstad. (red.). *Barnehagelæreren og barna*. (s. 54 – 69). Universitetsforlaget.
- Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Størksen, I. (2018). Sosial utvikling. I V. Glaser, I. Størksen & M.B. Drugli (red.) *Utvikling, lek og læring i barnehagen*. (2. utg.). (s.79-108). Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (5. utg.) Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (4. utg.). Gyldendal.
- Zachrisen, B. (2015). *Like muligheter i lek? - Interetniske møter i barnehagen*. Universitetsforlaget.
- Øines, A. M. (2019). De viktige bildebokvalgene- lesing av bildebøker som estetisk aktivitet i 38 barnehager. *Barn- forskning om barn og barndom i Norden*, 37(2). <https://doi.org/10.5324/barn.v37i2.3093>

7.0 Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Kompetanse	Hvilken utdanning har du? Hvorfor begynte du i barnehageyrket? Hvordan relasjon hadde du til barn før du startet?
Arbeidserfaring	Kan du presentere deg selv, og din rolle i barnehagen? Kan du si noe om de du jobber sammen med, og hvordan barnehagen er organisert? Tilleggsspørsmål: Hvor lenge har du jobbet i barnehage? Jobber du på storbarn eller småbarn? Hvor mange barn er det på avdelingen? Hvor mange voksne på avdelingen

Språk	<p>Hvordan er ditt forhold til arbeid med språk i barnehagen?</p> <p>Hvordan arbeider dere konkret med språk i barnegruppa? -Små grupper? -Hele barnegruppa? -Fokus på enkeltbarnet eller hele barnegruppa?</p> <p>Hva mener du er det viktig i språkutviklingen til flerspråklige barn? -Hvordan jobber dere med hensyn til morsmålet? - Hvordan kan morsmålet brukes som en ressurs?</p> <p>Hvordan arbeider dere med språk med enkeltbarn? -Hvordan kan dette påvirke barnas lek? -Hvordan kan dette påvirke barnas sosiale status?</p> <p>Hva er viktig for deg/dere i arbeidet med språkutvikling? -Hva funker? -Hva funker ikke?</p> <p>Hva legger du i begrepet «Inkludering?» -Hvordan inkludere flerspråklige barn i lek?</p> <p>Hvordan kan man legge til rette for en god språkutvikling for flerspråklige barn?</p>
-------	---

7.2 Informasjon og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Bachelorgrad om flerspråklige barns språk

Formålet med prosjektet

Dette er et spørsmål til deg om du vil delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å

Formålet med prosjektet er å se hvordan barnehager arbeider med barns språk, særlig rettet inn mot flerspråklige barn. Målet med prosjektet er å se hvordan arbeidet med flerspråklige barn påvirker barnas lek og sosiale status

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får denne forespørselen fordi du er pedagogisk leder i en barnehage, i mitt prosjekt skal jeg intervju to pedagogiske ledere og jeg ser på akkurat deg som perfekt for dette prosjektet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds minne høyskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for personopplysningene som behandles i prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden jeg skal bruke i prosjektet er intervju, for deg vil det innebære at vi planlegger et tidspunkt på ca. 1 time der intervjuet vil gjennomføres. Opplysningene vil bli tatt opp på et lydopptak.

Kort om personvern

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Du kan lese mer om personvern.

Med vennlig hilsen

Marianne Johnsen Ryen
(Veileder)

Kristian Kristiansen
(Student)

Utdypende om personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Intervjuet vil bli tatt opp som lydopptak, dette er slik at jeg kan transkribere dette i etterkant. Disse lydopptakene er det bare jeg og veileder som vil ha tilgang til, etter transkriberingen vil disse opptakene bli slettet, og du vil være anonym i oppgaven. Om du ønsker å lese gjennom transkriberingen i etterkant vil du selvsagt kunne få det.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- å be om innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Vi vil gi deg en begrunnelse hvis vi mener at du ikke kan identifiseres, eller at rettighetene ikke kan utøves.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 26.04.2024

Spørsmål

Spørsmål kan rettes til Kristian Kristiansen(student) tlf: 47683710 eller mail:
kristiankristiansen00@outlook.com

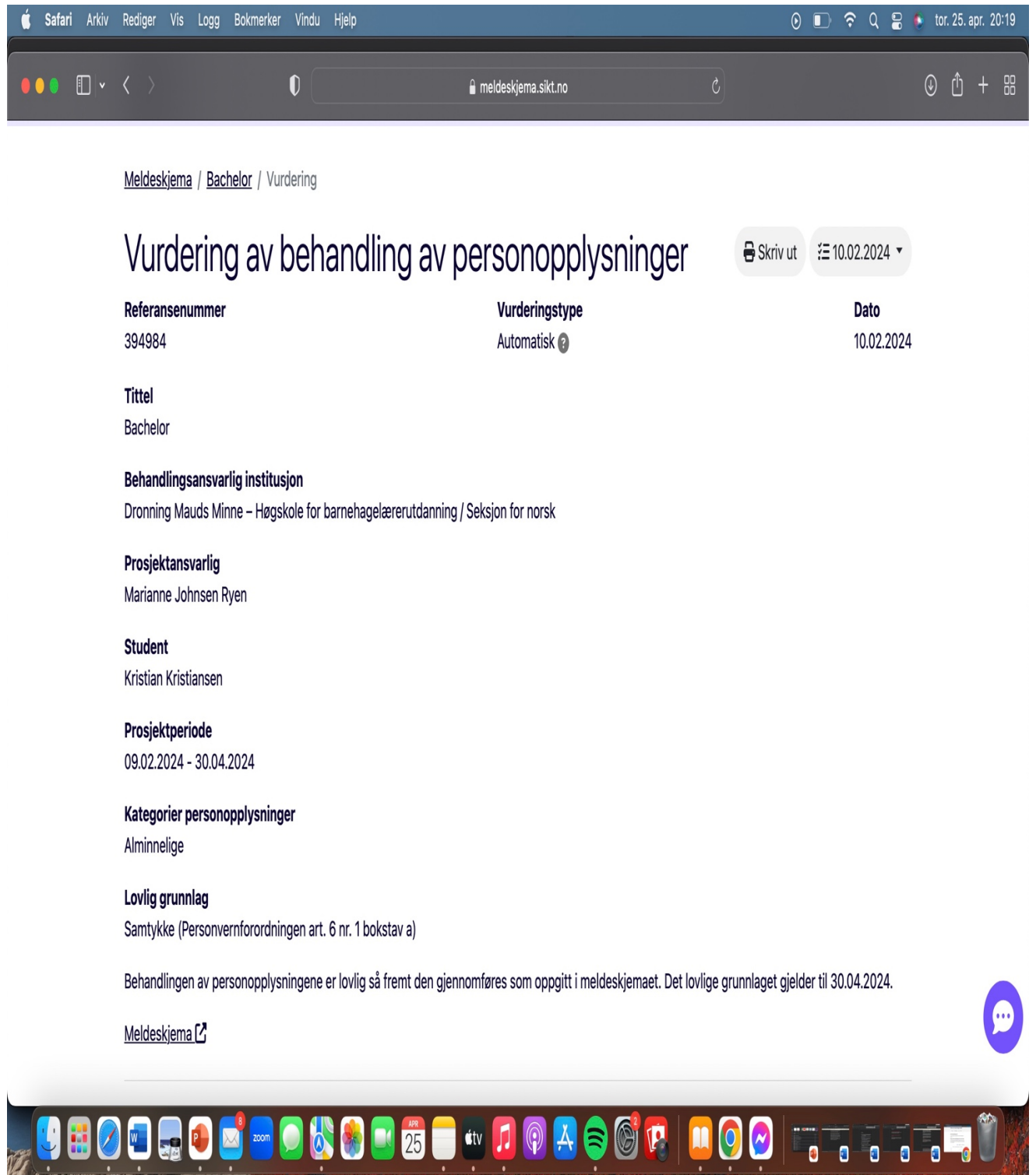
Marianne Johnsen Ryen (Veileder) tlf: 41312608 eller mail: mjr@dmmh.no

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [sett inn tittel], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i bachelorprosjektet med intervju som forskningsmetode

Dato:

7.3 VURDERING SIKT

The screenshot shows a Safari browser window with the address bar displaying 'meldeskjema.sikt.no'. The page content includes a breadcrumb trail 'Meldeskjema / Bachelor / Vurdering' and a main title 'Vurdering av behandling av personopplysninger'. There are buttons for 'Skriv ut' and a date selector set to '10.02.2024'. The form fields are as follows:

Referansenummer	Vurderingstype	Dato
394984	Automatisk ?	10.02.2024

Tittel
Bachelor

Behandlingsansvarlig institusjon
Dronning Mauds Minne – Høgskole for barnehagelærerutdanning / Seksjon for norsk

Prosjektansvarlig
Marianne Johnsen Ryen

Student
Kristian Kristiansen

Prosjektperiode
09.02.2024 - 30.04.2024

Kategorier personopplysninger
Alminnelige

Lovlig grunnlag
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.04.2024.

[Meldeskjema](#)

The browser's dock at the bottom shows various application icons including Safari, Photos, Mail, Zoom, Messages, Photos, Calendar, Apple TV, Music, Podcasts, App Store, Spotify, System Preferences, and Google Chrome.